herpy

GEKKOER

Barbour's least gecko

Sphaerodactylus torrei

En lille, dagaktiv gekko fra det sydøstlige Cuba med markant forskel på kønnene: hannen har gult hoved og knaldorange hale, hunnen er lys med mørke tværbånd. *Sphaerodactylus torrei* bliver kun omkring 8 cm inklusive hale, lægger ét æg ad gangen og kræver små foderdyr og et tæt lukket terrarie.

Familie: Sphaerodactylidae Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**8 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**5-10 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og jordboende**
Biotop	**Regnskov**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 45 × 45 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**26-28 °C**
Hotspot	**31-32 °C**
Temperatur, nat	**18-24 °C**
Luftfugtighed	**60-80 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter og små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**1 æg**
Kuld pr. år	**1-4**
Inkubation	**80-90 dage** ved 26-28 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks III**
EU-bilag	**Bilag C**
IUCN	**Truet (EN)**

Arten står på bilag III i CITES (Cuba) og på bilag C i EU's forordning om handel med vilde dyr. Ved handel og indførsel kræves derfor dokumentation for lovlig oprindelse, og dyr bør kun købes som opdræt i fangenskab. IUCN regner arten for truet. Tjek de aktuelle regler hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, før du køber eller sælger.

Om arten

Sphaerodactylus torrei er en lille gekko i familien Sphaerodactylidae, og den findes kun på Cuba. Arten blev beskrevet i 1914 af Thomas Barbour. Det videnskabelige artsnavn hædrer Carlos de la Torre y la Huerta (1858-1950), der regnes for sin generations fremmeste cubanske naturforsker. Der findes to underarter: den nominelle, som lever omkring Santiago de Cuba, og *S. t. spielmani*, som lever længere østpå mod Guantánamo.

Den bliver omkring 8 cm inklusive hale, og halen udgør cirka halvdelen. Kønnene ser meget forskellige ud. Hannen har gult til orange hoved, en sølvgrå krop med let glans og en lysende orangerød hale. Hunnen er lys beige med 10-11 mørke tværbånd hen over kroppen og en lys underside. Ungerne ligner hunnen og får først hannens farver, når de er omkring 10 måneder gamle, så kønnet kan ikke afgøres tidligt.

Gekkoen er dagaktiv med runde pupiller og er mest aktiv tidligt om morgenen og sidst på eftermiddagen. Den er territorial og aggressiv over for artsfæller. I naturen holder et enkelt træ typisk kun ét par og nogle få unger, og derfor er bestandstætheden lav. Arten er sjælden i terrarier, fordi den formerer sig langsomt. Levealderen er ikke dokumenteret; 5-10 år i faktaboksen er et skøn.

Udbredelse og levested

Sphaerodactylus torrei er endemisk for Cuba og findes kun i den sydøstlige del af øen. Den nominelle underart lever fra Santiago de Cuba mod øst til Playa Juraguá og ind i landet til Dos Bocas. *S. t. spielmani* lever fra floden Hatibonico til Guantánamobugten i Guantánamo-provinsen.

Udbredelsen er lille, og arten er rødlistet som truet. Enkelte fund på kortet uden for det sydøstlige Cuba passer ikke med den kendte udbredelse og er formentlig fejlbestemmelser.

> **Oprindelig udbredelse:** Cuba.

LEVESTED

Sphaerodactylus torrei lever i fugtig skov. Dyrene findes under rådnende træ, under sten og i barkrevner, og af og til sidder de på træstammer op til omkring 2 meters højde. Mellem dødt løv og nedfaldent træ finder de både skjul og små byttedyr som fårekyllinger, møl, fluer og billelarver.

Klimaet i området er varmt og fugtigt med mere end 1.000 mm nedbør om året. Fra maj til oktober er det varmt og fugtigt med omkring 31-32 °C om dagen og omkring 24 °C om natten. Fra november til april er det køligere og tørrere, med omkring 26 °C om dagen og ned mod 18 °C om natten. Den sæsonrytme kan efterlignes i terrariet, hvis dyrene skal yngle.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

Pasning

TERRARIET

Et par af *Sphaerodactylus torrei* kan holdes i et terrarie på 60 × 45 × 45 cm (længde × bredde × højde). Et enkelt dyr klarer sig i lidt mindre. Dyrene er territoriale, så hold enten ét dyr eller ét par. Selv et terrarie på over 150 cm i længden er ikke stort nok til to par, og to hanner skal aldrig sættes sammen. Til beslægtede arter i slægten bruges ofte mindre terrarier på omkring 30 × 30 × 30 cm til ét par.

Indret som en fugtig tropeskov med et lag løv øverst på bunden, korkplader på bagvæggen og korkrør, grene, sten og levende planter, så der er mange skjul og lag at bruge. Bunden kan være en let fugtig blanding af sand, tørvemuld og fine korkstykker. Planter holder på fugten og skaber små zoner med forskelligt mikroklima.

Dyrene er små og leder efter vej ud, så låget skal være af fint net og sidde tæt. Ventilationen skal være god, så fugten ikke bliver stående og giver mug.

TEMPERATUR

Om dagen skal der være 26-28 °C, og et lille område må i sommerhalvåret nå 31-32 °C. Om natten falder temperaturen til omkring 24 °C. Til en kølig vinterperiode kan natten sænkes til omkring 18 °C.

Har rummet allerede den rette temperatur, er ekstra varme unødvendig. Ellers kan en lille pære på omkring 15 W over netlåget eller en svag varmemåtte på siden være nok. Pas på overophedning i så lille et terrarie, og mål altid med et digitalt termometer både i den varme og den kølige ende, så dyrene selv kan vælge.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Hold den relative luftfugtighed på omkring 70-80 % ved at sprøjte terrariet dagligt eller hver anden dag. For beslægtede arter i slægten angives lidt lavere værdier på 60-70 %, så luften må gerne tørre lidt op mellem sprøjtningerne. Faktaboksens 60-80 % dækker begge angivelser. Halvdelen af bunden bør være let fugtig, og resten skal kunne tørre.

Dyrene drikker helst dråber fra blade og kork efter sprøjtning. Stil gerne også en meget lille og lav vandskål frem, fx et flaskelåg, som ungerne ikke kan drukne i, og skift vandet dagligt.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Sphaerodactylus torrei er dagaktiv, og et svagt UVB-lys i Ferguson-zone 1 anbefales. Brug et UVB-rør med lav styrke over den ene halvdel af terrariet, så der altid er skygge. Hav lyset tændt 10-12 timer om dagen, længst om sommeren, og gerne styret af et tænd-sluk-ur. Natten skal være mørk. Erfaringerne med UVB hos arter af slægten er ikke ens, og lysopsætningerne varierer fra kun hvidt lys til svagt UVB, men et svagt UVB-lys med skygge er den sikre løsning.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Sphaerodactylus torrei lever af småt, levende bytte. I naturen er det små fårekyllinger, møl, fluer og billelarver, og i fangenskab passer små fårekyllinger, bananfluer, små voksmøllarver og små larver af sort soldaterflue. Byttet må ikke være bredere end dyrets hoved. Voksne dyr fodres 2-3 gange om ugen. Stofskiftet er højt, så hold øje med kropsformen, så dyrene hverken bliver for tynde eller for fede. En lille skål med små melorme kan også stå fremme hele tiden.

Pudr foderet med kalk og et multivitamin ved hver fodring, og giv foderdyrene næringsrigt foder, inden de serveres. Giv levende bytte, for dyrene reagerer på bevægelse, og døde insekter tager de dårligt. Foderet kan lægges direkte i terrariet eller i en lav skål, men pas på, at det ikke slipper væk.

Unger skal have endnu mindre bytte som springhaler, bananfluer og nyklækkede fårekyllinger. Det er ofte den største udfordring, for småt foder skal være til rådighed hele tiden.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Sphaerodactylus torrei er territorial og aggressiv, så den holdes enkeltvis eller som ét par med meget skjul og plads. Dyrene er små, hurtige og bliver let stressede af håndtering, så de er et dyr at kigge på, ikke at tage op. Er der for lidt dække, bliver de sky, og de gemmer sig. Med løv, kork og planter er de aktive og nysgerrige om dagen. Selve pasningen regnes for let, men arten er sjælden i fangenskab, fordi den formerer sig langsomt, og de små foderdyr kræver en fast forsyning.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønnet ses først på farverne. Hannen har gult til orange hoved og orangerød hale, mens hunnen er beige med mørke tværbånd. Ungerne ligner hunnen, og hannerne får først farver efter omkring 10 måneder. Det gør kønsbestemmelse svær tidligt, så sørg for at få et bekræftet par, og sæt aldrig to dyr af samme køn sammen. Hvornår dyrene er klar til avl, er ikke dokumenteret.

PARRING

Avl finder typisk sted om sommeren, hvilket svarer til den varme og fugtige regntid i dyrenes hjemland. Efterlign den ved at holde terrariet varmt og fugtigt, og sprøjt gerne to gange om dagen i flere uger, så omkring halvdelen af bunden er fugtig. Hannen og hunnen bør sættes sammen i et stort terrarie med mange skjul, og de første dage skal de holdes under opsyn, fordi dyrene er aggressive. Der er kun få erfaringer med arten, og meget af det, der vides om avlen, stammer fra beslægtede arter i slægten.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger ét æg ad gangen, i god kondition cirka hver fjerde uge, men højst omkring fire æg om året, mest om sommeren. Æggene gemmes i hule rør, bark eller under skjul. Til beslægtede arter bruges tørrede, hule stængler af japansk pileurt som æglæggesteder. Mangler hunnen egnede steder, falder hendes avlssucces. Giv hende rigeligt med foder og kalk i hele sæsonen, for æglægningen tærer på hendes kræfter.

INKUBATION

Flyt ægget forsigtigt til en inkubator, når det er lagt, så det ikke går tabt eller bliver for fugtigt i terrariet. Temperaturen skal være 26-28 °C, og ægget klækker efter omkring 80-90 dage. Hos flere beslægtede arter kan æggene blive i terrariet, fordi de voksne ikke jager ungerne, men for denne art anbefales en inkubator.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Hold hver unge for sig i en lille beholder med tørvemuld, et enkelt skjul og en meget lav vandskål. Giv springhaler, bananfluer, små fårekyllinger eller voksmøllarver. Unger er meget små, og foderet må ikke være for stort, så de ikke kvæles. Hannerne får først deres kønsfarver efter omkring 10 måneder.

Sundhed og typiske fejl

Der er næsten ingen dokumenteret viden om sygdomme hos *Sphaerodactylus torrei*, så rådene bygger på erfaringer fra små gekkoer i almindelighed. De typiske fejl er:

- For lidt kalk og vitaminer, som giver knogleskørhed. Pudr foderet ved hver fodring.
- Konstant våd bund og dårlig ventilation, som giver mug og hudproblemer.
- Overophedning i et lille terrarie. Mål temperaturen, og giv en kølig zone.
- Underernæring eller overvægt. Dyrene har et højt stofskifte, så vurder kropsformen jævnligt.
- Slagsmål mellem dyr, som ikke passer sammen. Skil dem straks ad.
- Flugt gennem løse net eller spalter.

Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, holder op med at spise eller ser slapt ud.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.